

# JAARVERSLAG 2023

## DE STOKERIJ SCHIEDAM



Het Vergissingsbombardement  
De Achterblijver | OORLOG | De Familie  
De Jonge Stokerij | SLET | BRO  
Opstokerijfestival

# Inhoud

Voorwoord .....	2
Producties, projecten en prestaties.....	3
Het Vergissingsbombardement.....	3
Publieksreacties .....	4
De Achterblijver .....	4
Pers .....	5
Publieksreacties .....	5
OORLOG .....	6
De Familie .....	6
De Jonge Stokerij.....	7
SLET en BRO: onze eerste jongerenvoorstellingen .....	7
Opstokerijfestival .....	8
Toelichting beleidsthema's.....	8
Economie in ontwikkeling - meer cultuurbeleving.....	8
Mens en Stad in Beweging - meer eigen kracht en burgerkracht .....	8
Financiën .....	9
Resultaat .....	10
Accountant.....	10
Vooruitblik naar 2024 .....	10
Marketing en communicatie .....	10
Governance .....	11
Cultural Governance .....	11
Fair Practice .....	11
Diversiteit en inclusie .....	11
Team.....	12
Vrijwilligers en partners .....	12

## Voorwoord

Weer een jaar voorbij, wat gaat het toch snel! Niet als je er middenin zit, maar wel als je terugkijkt. En dat is wat we doen met een jaarverslag: terugkijken naar wat we gepresteerd hebben en hoe we dat gedaan hebben.

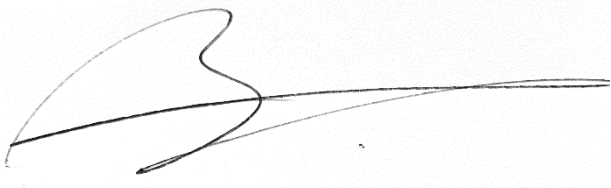
In 2023 zijn we een nieuwe weg ingeslagen. Kleinere voorstellingen op locatie. Na een flink aantal jaren waarin er jaarlijks een grote familievoorstelling werd opgeleverd ging er iets kriebelen bij Koen en Anne. Misschien begon dat wel in de coronatijd toen de theaters gesloten waren en gezocht werd naar alternatieven om toch te spelen. Want dat is wat theatermakers het liefste doen: maken en spelen. We begonnen héél klein, in de huiskamer met maximaal 6 gasten. Uit nood geboren maar toch had het iets, dicht op de bal, dicht op het publiek. Dat bleek weer een andere energie te geven dus op dat spoor is verder geborduurd. In deze terugblik leest u welke mooie voorstellingen dit jaar het licht hebben gezien.

We gingen door met de Jonge Stokerij, ook daarover leest u in dit verslag, en we begonnen met de Kleine Stokerij. Een mens kan niet vroeg genoeg beginnen met spelen en theater maken. De Schiedamse jeugd kan al vanaf 6 jaar oud bij ons terecht!

En we kijken vooruit naar 2024 en zelfs naar 2025, het jaar waarin we vieren dat Schiedam 750 jaar geleden stadsrechten kreeg van Aleida van Holland. Dat is nog maar een glimp maar achter de schermen wordt er al hard gewerkt en nagedacht.

Ons team is ongewijzigd en daar zijn we blij mee. Wel zoeken we wegen om De Stokerij verder te professionaliseren. Uitbreiding van het team waardoor Koen en Anne zich vooral bezig kunnen houden met maken en spelen én het inwijden en opleiden van de Schiedamse jeugd. Ook het bestuur gaat naar uitbreiding op zoek. Eén van onze bestuursleden kampt al langer met ziekte en dat maakt een klein bestuur van 3 personen wel erg smal en kwetsbaar. We gaan werven maar gegadigden kunnen zich melden.

Ik wens u weer veel plezier met het lezen van dit overzicht en tot ziens.



Anke Bodewes

Voorzitter Stichting De Stokerij

## Producties, projecten en prestaties

2023 was het eerste jaar van De Stokerij 'nieuwe stijl'. We produceerden twee gloednieuwe locatievoorstellingen, speelden bestaand werk op meerdere plekken in het land, het Opstokerijfestival keerde terug en we gaven leerlingen van De Jonge Stokerij 40 weken in het jaar les, waaruit bovendien een korte speelserie van onze succesvoorstellingen SLET en BRO ontstond. De Stokerij heeft nog altijd de missie om mensen verslaafd te krijgen aan theater: dicht op de huid, iedere dag anders en met voorstellingen waar iedereen zichzelf in kan herkennen. Maar door opgedane ervaring in 2022 en de veranderde rol die theater in het leven van mensen is gaan spelen de laatste jaren, hebben we beleidsmatige en artistieke keuzes gemaakt die De Stokerij een andere 'smoel' hebben gegeven. Uit het jaarverslag 2022: "Uitgangspunten voor het komende jaar zijn kleinere, documentaire, persoonlijke voorstellingen (met een universele kracht) het klein houden van het werkapparaat en het speelsircuit. We maken kleine uitstapjes naar landelijke theaters, bibliotheken en festivals, maar we blijven vooral bij de basis: (op locatie in) Schiedam. Zo zetten we komend jaar in op een duidelijke versteviging van onze eigen organisatie en van onze positie in Schiedam, zowel in termen van financiën als publieksbereik." Het maakt ons trots om te kunnen vertellen dat dit precies is wat we deden in 2023, met twee nieuwe voorstellingen: Het Vergissingsbombardement en De Achterblijver, plus een Opstokerijfestival dat we op geheel nieuwe wijze konden inrichten. Ook zijn er in 2023 nieuwe leerlingen geworven voor De Jonge Stokerij en is er een groep jongste leerlingen gevormd: De Kleine Stokerij. In 2023 hebben wij conform ons prestatiecontract een publieksonderzoek laten uitvoeren door Tangram Advies & Onderzoek. Dit rapport is als bijlage toegevoegd aan de jaarstukken.

### *Het Vergissingsbombardement*

Begin 2023 dook Rats, door persoonlijke ontdekkingen over het oorlogsverleden van haar vader, de oorlogsarchieven van Arnhem in. Haar vader Fons Rats woonde ten tijde van Operatie Market Garden in de Utrechtsestraat in Arnhem, het brandpunt van die operatie. Ze besloot dat ze een voorstelling hierover wilde maken, gecombineerd met verhalen over de impact van de Tweede Wereldoorlog op de stad waar zij woonde en werkte. In mei presenteerde De Stokerij Schiedam dan ook de nieuwe solovoorstelling Het Vergissingsbombardement. Op 31 maart 1943 vond het hevigste bombardement op de stadsregio Rotterdam plaats sinds dat van 14 mei 1940. Amerikaanse bommenwerpers, gestationeerd in Groot-Brittannië, zouden die dag een aanval uitvoeren op scheepswerf Wilton-Fijenoord in Schiedam. Door een verkeerde identificatie van het doelgebied werd het industriegebied rond de Keilehaven en Merwehaven aangezien voor deze scheepswerf. In plaats van het doel te raken, werd door de Amerikaanse vliegers grote schade aangericht in nabijgelegen woongebieden, met name het westelijk deel van de Schiedamseweg en het westelijk deel van de wijk Bospolder/Tussendijken. Ongeveer 10 hectare bebouwd gebied en 8 hectare openbare weg werden verwoest. Rond de 13.000 mensen raakten dakloos. Het Vergissingsbombardement gaat over de verhalen áchter de verhalen over materiële schade en slachtoffers. Het dodental van het bombardement bedroeg zeker 417 in Rotterdam en 10 in Schiedam. Nadat De Stokerij in de pandemiejaren zo goed en zo kwaad als het ging de voorstelling OORLOG speelde, waarin conflict en vluchten in de huidige tijd centraal staat, blikte De Stokerij in 2023 binnen deze thematiek terug. De voorstelling speelde 16 keer op locatie bij de werf Wilton-Feijenoord in Schiedam. Het was de eerste locatievoorstelling van De Stokerij. Het stuk duurde 40-45 minuten en we hebben in totaal 570 bezoekers bereikt.

Het Vergissingsbombardement is het project waarbij het artistieke team zich het meest aan het projectplan heeft kunnen houden. Dit komt voor een groot deel doordat De Stokerij het zich sinds begin 2023 permitteert om 'korter op de bal' te produceren en dus ook korter van tevoren fondsen aan te vragen. We zijn onze verschillende partners zeer dankbaar dat wij deze mogelijkheid hebben gekregen, want met Het Vergissingsbombardement voegt De Stokerij een belangwekkende en uiteindelijk zeer succesvolle voorstelling toe aan het palmares. In 2023

volgden al meerdere boekingen voor het aankomende jaar. Deze voorstelling met een sterk lokaal verhaal kan op verzoek bewerkt worden want op veel meer plaatsen in Nederland zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog vergissingsbombardementen geweest. Op 21 februari 2024 speelde de voorstelling, omgeschreven naar de Nijmeegse historie, twee keer (uitverkocht) in Theater de Lindenberg in Nijmegen. Op 4 mei 2024 keert de voorstelling terug naar Theater aan de Schie, i.h.k.v. Theater na de Dam. Op 17 en 18 september staat de voorstelling in de definitieve programmering van de viering "Tachtig Jaar Market Garden" in Arnhem. De Stokerij is nog steeds van plan meer theaters te benaderen (in o.a. Den Haag, Rotterdam, Amersfoort, Groningen, Doetinchem, Eindhoven, Amsterdam, Venlo, Sittard en Brielle).

### Publieksreacties

Niet alleen kregen we veel ontroerende reacties tijdens de speelserie in Schiedam, ook kwamen er veel mensen met eigen verhalen of verhalen van familieleden uit de oorlog. Dat zijn precies die verhalen die in geen archief te vinden zijn en dreigen te verdwijnen. Dat was een van de redenen dat we deze voorstelling wilden maken: die verhalen levend houden. De Stokerij bezint zich op een manier om de verhalen die we na deze voorstelling te horen kregen ook te bewaren.

"Indrukwekkend en wat een bijzondere plek"

"Persoonlijke verhalen waar je af en toe een traantje bij moet wegpinken"

"Ik heb nooit geweten dat die vergissingsbombardementen er waren en al helemaal niet in Schiedam"

"Je leeft zo mee met het stuk, echt uniek, absolute aanrader"

"Zo mooi. Het verhaal, deze plek, het spel"

"Vanaf het begin gefascineerd door het spel op de historische plek, de jonge fantastische spelers en  
Anne Rats"

"Bijzonder om die verhalen uit je eigen stad te horen. Je herkent veel, maar ik weet eigenlijk maar  
weinig van mijn geboortestad!"

"We zaten er helemaal in!"

"Met de magie van de locatie, het prachtige (samen)spel en de gratis special effects (invallende duister, lichtjes van de werf en het geluid van een overvliegende helikopter) was het een bijzondere ervaring"

Het Vergissingsbombardement is met goed fatsoen een droomproject te noemen, helemaal in de lijn van De Stokerij 'nieuwe stijl'. Het stuk had een sterk maatschappelijke inslag, het publiek zat op korte afstand van de voorstelling, op een locatie waar je de geschiedenis waar de voorstelling van verhaalde kon voelen. Publiek werd zo helemaal in beslag genomen door het heel persoonlijke verhaal van Anne Rats en de spelers van de Jonge Stokerij, waar zij zich helemaal in konden inleven. De Stokerij vermoedde al dat het spelen op locatie, in de nabijheid van ons publiek, iets zou zijn wat we als theatergezelschap vaker moesten gaan doen. Met die bewezen veronderstelling op zak startten we dan ook het maakproces van de tweede locatievoorstelling: De Achterblijver.

### *De Achterblijver*

Koen Wouterse nam een half jaar later het publiek in De Achterblijver mee naar een ingrijpende gebeurtenis uit zijn jeugd, die bij hem steeds vaker de vraag oproept: hoe leef je je beste leven? Leef je liever lang of leef je liever goed? Of kan het allebei? Ga je door of laat je los? En hoe zorg je ervoor dat de achterblijvers door kunnen? De Achterblijver was een hartverwarmende eindejaarsvoorstelling onder het genot van een heerlijk kopje erwtensoep vooraf. Uit het projectplan: "Koen komt na jaren terug bij het huisje op de dijk waar ooit zijn beste vriendje Edwin woonde. Hij is ondertussen 44 jaar oud, maar Edwin leeft al een tijd niet meer. Tussen oude meubels en uit hun voegen hangende ramen maakt Koen de balans op over het leven, familie, vriendschap, de liefde en de dood. Wie hebben hem gemaakt tot wie hij is, wie hebben hem

verlaten, wie zijn er gebleven en wat heeft hij in die 44 jaar opgestoken? Koen neemt je mee in zijn gedachtewereld. Maar wie is toch die puber die zo nu en dan bij het huisje opduikt...?" In De Achterblijver speelden afwisselend Ise Montens, Stan Vos en Felix Wilbreninck van De Jonge Stokerij mee.

Regisseur Anne Rats: "De Achterblijver is een intieme, persoonlijke voorstelling over leven en dood. Een ode aan het leven met humor, maar waar je, samen met Koen, ook flink aan het denken wordt gezet over hoe je dat het beste doet: zowel leven als sterven."

De Achterblijver was t/m 24 december 2023 te zien in Boerderij Landvreugd, bij Scouting Tono-groep, in Schiedam. Op het moment van schrijven heeft de voorstelling 15 'reguliere' speelbeurten gehad. Zakelijk leider Avril Hensen heeft gedurende het maakproces strak aan budgetbewaking gedaan. De Achterblijver kwam uiteindelijk uit de kosten, maar het publiek moet De Stokerij nog vinden in hun nieuwe hoedanigheid, als maker van kleine voorstellingen midden in de stad. Dat dit bij Het Vergissingsbombardement eenvoudiger verliep, heeft ongetwijfeld te maken met het verschil tussen voorjaar en herfst en met het feit dat het verhaal van de voorstelling op de historische plek gespeeld werd. Bij De Achterblijver waren uiteindelijk 469 bezoekers aanwezig.

Ook speelden we in het kader van de marketing een aantal voorstellingen in de zogeheten 'toetjes-tournee'. Waarom deze extra voorstellingen zo heten is duidelijk voor hen die de voorstelling gezien hebben. "Neem de toetjes in je leven aan en geef er af en toe ook eens eentje weg", is een van de take-aways van de voorstelling. En Schiedam zit vol toetjes, vol mensen die de stad iets bijzonders geven. Voor een aantal van hen (de familie Leermakers, Han van der Horst/historische vereniging, Rob Roos/theaterdirecteur) speelden we de voorstelling op een voor hen bijzondere locatie, met door hen geselecteerde gasten. Ook is de voorstelling in 2023 al geboekt voor het nieuwe jaar: op locatie in LUCAS Drinkwinkel, in boekhandel PostScriptum en i.h.k.v. Allerzielen bij de Vrijzinnige Gemeenschap Hoeksche Waard. We blijven de voorstelling verkopen en op het repertoire houden, zowel op locatie als in theaters. De website van De Stokerij wordt in 2024 zo gebouwd dat de te boeken voorstellingen van De Stokerij goed te vinden zijn (hierover later meer).

### Pers

"Doorspekt met humor en een vleugje niet-tijdgebonden muziek maakt Koen Wouterse er weer een tour de force van die niemand in de koude kleren gaat zitten. Method acting vanuit de jeneverstad." - De Schiedammer Online

"De Achterblijver gaat niemand in de koude kleren zitten. Dat is een gegeven. Maar hoopvol is de subtitel: 'Het leven zit vol toetjes. Die hoef je alleen maar aan te pakken.'" - De Schiedammer Online

"Koen Wouterse is acteur en meesterverteller ineen. Dat maakt dat je soms op de scheidslijn van spontane interventie en bedoelde rol balanceert. Maar niets is onbedoeld." - De Vlaardinger

### Publieksreacties

"Een echte aanrader! Je hebt iets gemist als je niet bent geweest... En dat zou toch jammer zijn."

"Warm en de vinger op de zere plekken... Bijzonder indrukwekkend om op deze manier dit thema aan te gaan."

"Deze voorstelling is echt een toetje."

"Het is zo belangrijk dat dit er is omdat er te weinig over gepraat wordt."

"Zo goed dat je ook heel erg kunt lachen."

"Ontroerend en herkenbaar."

“Heel emotioneel, zo echt, zulke mooie verhalen over bijzondere mensen die niet vergeten mogen worden

... maar ook: luchtige bevrijdende humor!”

“Deze voorstelling liet me zien dat ik niet alleen ben in mijn verdriet.”

“... met een meesterlijke Koen Wouterse en supertalent Stan Vos”

“Dit raakt. Dit moet je echt zien. Twee acteurs zo dichtbij en zo persoonlijk op het podium.”

“Durf te leven en ga deze voorstelling zien. Een echte aanrader!”

“Koen Wouterse speelt (deze keer samen met Felix Wilbreninck) met zoveel emotie, respect, liefde en met een juiste hoeveelheid humor.”

“Pak een toetje en ga naar De Achterblijver kijken, nu het nog kan!”

“De Achterblijver is weer een stuk waar we een brok in de keel van krijgen.”

“Theater zoals theater moet zijn: met een lach en een traan, en zeer persoonlijk. Prachtig.”

## OORLOG

OORLOG speelde op verschillende locaties in Nederland, precies zoals we in 2023 voor ogen hadden met al onze voorstellingen. Naast een aantal ‘reguliere’ voorstellingen in theaterzalen, speelden we een aantal keer op locatie. Het publiek was divers in samenstelling: scholenvoorstellingen en voorstellingen voor een significant oudere doelgroep wisselden elkaar af. We speelden op de volgende plekken:

- Theater Zuidplein Rotterdam, in opdracht van Stichting KCR, 80 bezoekers
- Het Wennekerpand Schiedam, 212 bezoekers (2 voorstellingen)
- Open Monumentendagen Brielle, 360 mensen (3 openbare voorstellingen)
- St. Kunst in de Huiskamer Bussum, 50 bezoekers

In 2024 is de voorstelling n.a.v. het toonmoment bij KCR voor 2 voorstellingen geboekt door Theater Zuidplein. Ook zijn we in 2023 al geboekt voor een optreden in Blokzijl in 2024 en staan er al twee voorstellingen gepland in ons thuis theater Het Wennekerpand. Onze verwachting is dat er in het jaar nog een aantal voorstellingen bij komen.

## De Familie

In het najaar van 2023 en het begin van 2024 ontwikkelt De Stokerij Schiedam de serie De Familie, een prequel van het wereldberoemde toneelstuk Hamlet. De Familie gaat over het leven van Hamlet vóór het verhaal dat we kennen uit het toneelstuk van Shakespeare, en dan in een Schiedams jasje. In de originele Hamlet van Shakespeare zitten enorm veel losse eindjes. De verkering tussen Hamlet en Ophelia gaat uit in scene 2, maar hoe hun liefde begint of verloopt, daar kom je niet achter. Er zijn studievrienden van Hamlet die halverwege opduiken, maar zijn studietijd blijft onderbelicht. Zijn vader blijkt aan het begin van het stuk vermoord, maar zijn leven, zijn huwelijk met Gertrude (wat minder gelukkig blijkt dan verwacht) en bovenal het verraad van zijn eigen broer blijft onzichtbaar. Behoorlijk fascinerend materiaal waar De Stokerij iets mee wil en kan doen in Schiedam. De Familie is een Schiedams epos en vindt dus overal in Schiedam plaats. Belangrijke plaatsen zijn de jeneverfabriek, het terrein eromheen en het terrein van het afvalverwerkingsbedrijf. De rivier de Schie, de Lange Haven en het historisch stadscentrum zullen ook een belangrijke rol spelen. Natuurlijk zal deze regiosoap een prachtig beeld geven van de bijna 750-jarige stad Schiedam, inclusief de gruiszige keerzijde. De kijker zal door de beeldvorming gefascineerd raken door alle facetten van Schiedam en een bezoek zeker overwegen. Macht, corruptie, verraad, liefde en ambitie zijn hoofdthema's in het spannende, meeslepende verhaal.

In De Familie spelen zowel professionele acteurs als enkele van 'onze' gevorderde leerlingen vanuit De Jonge Stokerij. Niet alleen omdat wij met De Jonge Stokerij de perfecte jonge acteurs hebben voor de leeftijdsfase waarin Hamlet zich bevindt in onze serie. Schiedam is het thuis is van verschillende machtige (zaken)families en bedrijven. Binnen die families speelt deze serie zich af. Het is een gevalletje right time, right place, right people en wij als Stokerij kunnen als geen ander deze serie werkelijkheid maken. Voor De Stokerij is dit de vierde keer dat wij met film werken in plaats van op het podium, maar het is de eerste keer dat dit niet noodgedwongen is als gevolg van Covid-19. Bij eerdere projecten zijn wij echter sterk overtuigd geraakt van het presenteren van theater en van Schiedamse verhalen op film. We hebben de expertise om kwaliteit te leveren en weten mensen ook te bereiken als we niet op een podium staan. Daarom gaan wij De Familie in 2023 en 2024 ontwikkelen als nieuwe manier om Schiedammers te raken en impact te maken in de hele regio, met een authentiek verhaal dat een absolute klassieker heel herkenbaar maakt. De pilotaflevering waar dit plan over gaat, wordt in het najaar van 2024 drie avonden vertoond voor publiek, uitgezonden door streekomroep TWEE en vormt in 2025 de eerste aflevering van een complete serie. Deze willen wij, onder voorbehoud van financiering, realiseren ter gelegenheid van 750 Jaar Schiedam. De serie zal uit in totaal 5 afleveringen zal komen te bestaan. Het maakproces voor De Familie is gestart in 2023 (o.a. het schrijven van het script) en wordt meegenomen naar 2024. We gebruiken in beide jaren een budget vanuit onze jaarsubsidie voor het project.

## *De Jonge Stokerij*

We zijn 2023 voortvarend gestart met de Jonge Stokerij. De Kleine Stokerij (leerlingen van 6-9 jaar) ging van start, eerst o.l.v. Meike Steerneman, wiens lessen later zijn overgenomen door Bart van Sliedregt. De wervingsronde op scholen in het voorjaar van 2023 leverde minder op dan verwacht: onze afhankelijkheid van cultuurcoördinatoren (die ook docent zijn en in die hoedanigheid erg veel werkzaamheden moeten verrichten) was hierin een bottleneck. Dit pakken we in 2024 anders aan; op het moment van schrijven is ons leerlingenbestand gegroeid tot maar liefst 63 kinderen. Alsnog stond er in 2023 gelukkig een sterke familie van 50 leerlingen die op verschillende momenten in het jaar van zich lieten horen.

## *SLET en BRO: onze eerste jongerenvoorstellingen*

De leerlingen van De Jonge Stokerij keken al sinds 2019 vol bewondering (en soms een beetje jaloezie) naar de succesvoorstelling SLET, gemaakt door Anne Rats met Schiedamse jonge vrouwen. In 2022 kwam hier de voorstelling BRO bij, van dezelfde auteur, bewerkt door Rats en Wouterse, maar dan vanuit het 'mannelijk' perspectief. Ook deze voorstelling sloeg enorm aan bij het publiek. Dat was reden voor Theater aan de Schie om de voorstelling op te nemen in de cultuureducatieprogrammering. Twee voorstellingen over macht, seks, grenzen en gender, gespeeld door jongeren, voor jongeren. Een double bill bovendien, ga er maar aan staan. Rats en Wouterse voerden intense gesprekken met de leerlingen voor aanvang van de repetitie, omdat een voorstelling over deze thema's spelen één ding is, maar voor leeftijdsgenoten al helemaal intimiderend kan zijn. De leerlingen van De Jonge Stokerij waren echter vastbesloten en de repetities van de remakes begonnen. De werving kwam echter traag op gang vanuit Theater aan de Schie. Interne miscommunicatie lag hieraan ten grondslag. Het gevolg was dat het moeilijk was om scholen op zo'n korte termijn nog binnen te krijgen, helemaal op deze thema's. Uiteindelijk is het toch gelukt om voor beide voorstellingen drie scholenvoorstellingen en een open voorstelling te krijgen en die voorstellingen waren goed bezet. Waar de openbare voorstelling echter een groot warm bad was voor de spelers, met boeiende gesprekken en ontroerde reacties achteraf, waren de scholenvoorstellingen - zoals verwacht door de artistieke directie - keihard werken. Waar je als volwassen acteur automatisch overwicht hebt op een zaal, heb je dat als jongere niet, zeker niet als je leeftijdsgenoten in de zaal zitten. Wouterse en Rats hebben er tijdens de voorstellingen flink werk aan gehad om te zorgen dat de zaal zich niet tegen de spelers keerde. Het illustreerde eens te meer hoe zeer deze voorstellingen gespeeld moeten worden, maar het waren pittige



dagen. De leerlingen waren er echter zeer trots op dat een initiatief, door hen aangedragen, bij De Stokerij werkelijkheid kon worden, in de theaterzaal van het Wennekerpand.

Aantal bezoekers scholenvoorstellingen: 259

Aantal bezoekers openbare voorstelling: 126

## *Opstokerijfestival*

In 2022 produceerde De Stokerij een festival waar vooral Wouterse (en in het geval van één voorstelling Rats) verantwoordelijk was voor de regie van de getoonde projecten. Met één nieuwe voorstelling en één nieuwe op stapel, was het de wens van de artistieke directie om een stapje terug te zetten bij het Opstokerij-festival. Ook wilden we de leerlingen kennis laten maken met nieuwe docenten, nieuwe werkwijzen en nieuwe facetten van het theatervak. Het substantiële bedrag dat wij konden aanvragen in de Impulsregeling Jongerencultuur maakte het vervolgens mogelijk dat we o.a. drie theatermakers, met elk een eigen specialiteit, konden aantrekken. Dominique de Bont (stagiair bij De Stokerij in *Dusty Mixedfeelings* en *De Kleine Prins(es)*), later bekend van "Op Zoek naar... Sandy&Danny) zou de leerlingen lesgeven in musicaltheater. Teun van der Elzen (bekend van de cabaretvoorstelling "Meer kan ik er niet over zeggen" en onlangs te zien in "De Slimste Mens") werkte aan stand-up comedy en Maartje van de Wetering (Maestro, *Flikken Rotterdam*) had een aflevering "Flikken Schiedam" geschreven voor haar leerlingen. Het doel van de week was om drie 'theatrale routes' door het pand te ontwikkelen, waar het publiek langs zou lopen en waar de scènes gespeeld zouden worden, op plekken waar je normaal gesproken geen theater verwacht. In de Sodafabriek werkten de leerlingen en hun docenten in de week van 10 t/m 14 juli dagelijks aan materiaal voor de routes. Aan het einde van de dag lieten ze elkaar steeds een 'sneak preview' zien. De 'Soda Bunch' (makers in de Sodafabriek) werden betrokken in het vormgeven van decor/licht (Chloë Langerak) en catering voor zowel de leerlingen als uiteindelijk het publiek (Mirjam van Rijn). Wouterse en Rats hadden een coördinerende functie en werden ingevlogen als een docent vastliep (wat zelden tot niet gebeurde, de drie docenten hebben het fantastisch gedaan). Wat leuk was, is dat hier de leerlingen van De Kleine Stokerij en De Jonge Stokerij gemengd in groepen zaten, gevormd door een voorkeur op genre. Zo ontstond er nog meer een familiegevoel. De jongeren namen de kleintjes mee op sleeptouw. In tegenstelling tot vorige Opstokerijfestivals liep deze variant van het festival m.b.t. bezoekersaantallen fantastisch. Op 15 en 16 juli speelden de routes ieder twee keer (13:00 en 16:00) en op 15 juli konden we al melden dat de vroege route op 16 juli was uitverkocht. Uiteindelijk raakten alle vier de routes uitverkocht en waren er 200 bezoekers in de Sodafabriek. Deze versie van het Opstokerijfestival was de leukste tot nu toe en zal in 2024, met andere docenten, zeker herhaald worden.

## Toelichting beleidsthema's

### *Economie in ontwikkeling - meer cultuurbeleving*

Uit de subsidie-vaststelling 2021-2014 Gemeente Schiedam: "De voorstellingen van de Stokerij dragen bij aan Schiedam als stad met eigentijdse vormen van kunst en cultuur. De Stokerij zoekt naar nieuwe werkvormen om theater dicht bij de mensen te brengen door bijvoorbeeld op locaties dicht bij de leefwereld van mensen te spelen en daarmee het publieksbereik te vergroten ook voor publiek voor wie cultuur niet vanzelfsprekend is."

### *Mens en Stad in Beweging - meer eigen kracht en burgerkracht*

Uit de subsidie-vaststelling 2021-2024 Gemeente Schiedam: "De Stokerij maakt belevings theater door het vertellen van verhalen van Schiedammers, het betrekken van amateurspelers en kinderen bij de voorstellingen en het werken met open repetities, preview spelen en locatie- projecten".

Ondanks dat we in 2023 geen nieuwe familievoorstelling maakten, heeft Schiedam zich ook dit jaar weer echt onderdeel gevoeld van onze voorstellingen. Dit had met een aantal dingen te maken. Allereerst met de focus op lokale verhalen. "Het Vergissingsbombardement" was hier een duidelijk voorbeeld van. Doordat het verhaal uit 'hun' wijk, 'hun' stad verteld werd, waren Schiedammers veel sneller geneigd een ticket te kopen. Deze lokale kwaliteit werd ook geprezen na afloop van de voorstelling. De bijzondere locatie werd ter beschikking gesteld door de Wilton Automobiel Club. Doordat er meer geld was voor marketing, waren we op plekken in de stad te zien waar we voorheen minder zichtbaar waren. Dit betaalde zich uit. Veel mensen kwamen na deze voorstelling overigens ook bij De Achterblijver kijken.

Voor de voorstelling De Achterblijver namen we contact op met lokale en regionale (maatschappelijke) organisaties die konden aanhaken op de thema's (dood en leven, rouwverwerking, kwaliteit van leven). Via deze organisaties kregen we publiek binnen, die zich op thema (De Achterblijver had uiteraard een zeer relevant en breed gevoeld thema, iedereen is of wordt in het leven een 'achterblijver) zich 'eigenaar' voelden van de voorstelling. Onze speellocatie werd ter beschikking gesteld door Scouting Tono-Groep.

In 2024 willen we de samenwerkingen met regionale/lokale maatschappelijke organisaties in een vroeger stadium inzetten en verder doorontwikkelen (ook op het gebied van marketing). Hiertoe hebben we een afspraak gemaakt met Ap van der Pijl, een Rotterdamse communicatieadviseur en enthousiast bezoeker van De Achterblijver.

Bij SLET en BRO hebben we dit jaar voor het eerst heel erg in ons achterhoofd gehouden dat deze voorstellingen thema's waren die gezien en besproken moesten worden door de doelgroep: jongeren. Ondanks de risico's die het spelen van jongeren voor hun schoolgenoten met zich meenam, zijn we zeer blij dat we deze voorstellingen hebben kunnen doen. De leerlingen voelden zich eigenaar van de voorstellingen en voelden zich experts in de thematiek. Doordat de bezoekers van SLET en BRO (zeker bij de scholenvoorstellingen) dichtbij de leeftijd van de spelers zaten, voelde het verhaal als 'van hen'. Het werd namelijk gespeeld door leeftijdsgenoten.

Het Opstokerijfestival brak dit jaar uit de relatief hoogdrempelige schouwburg en trok de wijk in: in de Sodafabriek werkten de leerlingen een week aan een knotsgek theaterfestival met drie verschillende routes, toegankelijk voor iedereen die maar wilde. Een felgekleurde poster, deel van een uitgebreide campagne op plekken in de stad waar we normaliter minder te zien zijn, zorgde voor een grote aanwas aan (nieuw en jong) publiek.

Kortom: door een wijziging in beleid, namelijk door de grote familievoorstelling in het theater te vervangen door kleinere projecten in de wijk, op locatie, dicht bij de belevingswereld van ons publiek, zijn we er zeer goed in geslaagd om ons theater dichtbij Schiedammers te brengen. De lokale kwaliteit van sommige verhalen droeg hiertoe bij, alsmede de themakeuzes die relevant en impactvol zijn gebleken.

## Financiën

De Stokerij heeft in 2023 de hardste klappen van de inflatie tot nu toe moeten opvangen. Vrijwel alle leveranciers, zowel van materialen als menskracht, hebben de tarieven met gemiddeld 20% verhoogd, waar de stijging van de jaarsubsidie net iets boven de 3% lag. Dat de wereld er anders uitziet dan toen wij in 2020 voor vier jaar subsidie aanvroegen, was als gevolg van de inflatie dit jaar ook in onze begrotingen zeer goed zichtbaar. Het heeft ons gedwongen tot bepaalde keuzes, maar gelukkig was in 2023 een aantal fondsen ons zeer gunstig gezind.

Allereerst stelde de Gemeente Schiedam een substantiële bijdrage beschikbaar vanuit de Impulsregeling Jongerencultuur, ten behoeve van De Jonge Stokerij. Ook het De Groot Fonds en een anoniem opererend ander fonds droegen bij aan dit project. Voor onze autonome producties Het Vergissingsbombardement en De Achterblijver wisten we eveneens enkele fondsen te enthousiasmeren, te weten het Vaillantfonds, de Stichting Bevordering van Volkskracht, het LIRA Fonds, het Cultuurfonds Zuid-Holland en het Elise Mathilde Fonds.

In 2024 neemt boekhouder Martin Scholten afscheid van De Stokerij omdat hij met pensioen gaat. Het vinden van een nieuwe dienstverlener voor boekhouding wordt medio 2024 opgestart.

## Resultaat

De Stokerij Schiedam sluit het jaar 2023 met een negatief resultaat van €3.790. Dit vangen wij op met het eigen vermogen, waarvan het herstel een grote prioriteit heeft in het jaar 2024.

## Accountant

Er is een controleverklaring opgesteld door RDR Accountants/Van Hoesel de Blaey in Rotterdam-Hoogvliet. Deze verklaring is als onderdeel van de jaarrekening in te zien.

## Vooruitblik naar 2024

De Stokerij was in 2023 met ons nieuwe plan, waarbij de voorstellingen zich meer dan ooit op locatie en in de haarvaten van de stad afspelen, zichtbaarder dan ooit voor alle Schiedammers. Ook ervaren we duurzamer contact met onze doelgroepen door het hele jaar heen, omdat de nadruk niet langer ligt rond de kerstperiode en mensen na een eerste prettige ervaring (Vergissingsbombardement) aanschoven voor een tweede kennismaking (De Achterblijver). Onze productiviteit (we overstijgen ruimschoots de 10 producties in 4 jaar en de 40 voorstellingsmomenten in een jaar) en het beoogd aantal bezoekers blijft hetzelfde, maar we kiezen voor meer spreiding van projecten en speellocaties over een jaar, juist om onze zichtbaarheid te vergroten en steeds meer bezoekers duurzaam aan ons te verbinden. We maken vanuit verantwoord en op de actualiteit gebaseerd cultureel ondernemerschap meer theater voor hetzelfde geld, simpelweg door te besparen op de enorme productiekosten van de grotezaalvoorstelling. Uitgangspunten voor 2024 zijn het vergroten van het leerlingenaantal van De Jonge Stokerij, het blijven produceren van onze kleinere, documentaire, persoonlijke voorstellingen met een universele kracht. In het kader van "750 Jaar Schiedam" maken we een uitstap naar televisie, op het moment van schrijven zijn we bezig met de preproductie van de pilotaflevering van regiosoap "De Familie". Waar mogelijk spelen we in landelijke theaters, bibliotheken en op festivals maar onze basis in 2024 is en blijft Schiedam op locatie. Zo zetten we komend jaar in op een duidelijke versteviging van onze eigen organisatie en van onze positie in Schiedam, zowel in termen van financiën als publieksbereik. Wel moet in Q2 van 2024 een slag geslagen worden met de website. Vormgever Maartje de Groot (aangetrokken i.v.m. ziekte Anouk van Mil) ontwerpt een nieuwe site voor De Stokerij, waarop helder wordt welke voorstellingen van De Stokerij geboekt kunnen worden (en in welke hoedanigheid Wouterse en Rats geboekt kunnen worden, van docent tot presentator). Door persoonlijke omstandigheden heeft dit proces vertraging opgelopen, maar in Q2 van 2024 moet deze nieuwe site er zijn.

## Marketing en communicatie

In samenwerking met Dieke van der Spek van Ludieke Marketing hebben we voor veel zichtbaarheid gezorgd, zowel online als offline. Via website, nieuwsbrief en socials hebben wij de achterban van De Stokerij met regelmaat geïnformeerd over alle activiteiten en een uniek kijkje achter de schermen gegeven. Met een uitgebreide social advertising campagne hebben wij veel potentiële nieuwe bezoekers voor De Stokerij bereikt. Lokale en regionale pers publiceerden veelvuldig over onze voorstellingen. Dit betekende helaas niet altijd een stijging van onze

bezoekersaantallen. Het wordt langzaam beter, maar het blijft een probleem wat zich bij bijna alle theaters in Nederland voordoet, sinds COVID. We hebben in 2023 hard gewerkt aan onze marketing en geprobeerd om per project maatwerk te leveren om de verschillende doelgroepen te bereiken.

Voor het hele jaar 2023 gingen wij een partnership aan met SDAM, wat resulteerde in veel online aandacht via de kanalen van Sdam. In samenwerking met de marketingafdeling van Theater aan de Schie werden alle theaterliefhebbers van Schiedam en omstreken aangespoord om Het Vergissingsbombardement en De Achterblijver te bezoeken. Door middel van posterrondes via Centercom en Kultuurkoerier waren we zichtbaar in de stad, meer dan ooit, omdat we voor al onze projecten een A0-ronde hadden ingekocht. Dit heeft aantoonbaar veel nieuw publiek opgeleverd. Om het bereik verder te vergroten hebben wij ook ruimte ingekocht bij AD.nl (gericht op de regio), op Rijnmond.nl en in de Uitagenda Rotterdam De banners op Theaterkrant.nl, schiedam24 e.a. zorgden voor zichtbaarheid onder theaterliefhebbers en de theatersector.

## Governance

### *Cultural Governance*

De Stokerij heeft een bestuur+directiemodel. De toezichthoudende functie wordt dan ook door het bestuur van de stichting uitgevoerd. Het bestuur kende in 2023 drie leden: Anke Bodewes (voorzitter), Jolanda Spoel (lid) en Maaik Nonhof (secretaris/penningmeester). De directie bestaat uit zakelijk leider Avril Hensen en Anne Rats en Koen Wouterse (artistieke kern). Het bestuur vergadert vier keer per jaar. Bij deze vergaderingen is altijd de zakelijk leider en de artistieke kern aanwezig om verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid. Het bestuur voert tussentijds evaluaties. Ook vinden er functioneringsgesprekken plaats met de directieleden. Het bestuur van de stichting draagt in samenspraak met de zakelijke en artistieke leiding van De Stokerij zorg voor een zorgvuldig beleidsvoering, goed toezicht en een transparante verantwoording. Jaarplannen en jaarbegrotingen en achteraf jaarverslagen en afrekeningen worden door de directie (i.s.m. de boekhouder) voorbereid en aan het bestuur ter goedkeuring voorgelegd. Met de boekhouder en penningmeester Maaik Nonhof wordt jaarlijks gekeken naar de inrichting van de administratie.

### *Fair Practice*

Tegenover werken voor De Stokerij staat een eerlijke vergoeding. We werken uitsluitend met freelancers en houden voor hen de honorariumrichtlijnen zoveel mogelijk aan. Afspraken over vergoedingen leggen we vast in een opdrachtovereenkomst. Tegenover vrijwilligerswerk of een stageplaats bij De Stokerij staat altijd een vergoeding, conform de geldende richtlijnen. De definitie van de functie en de voorwaarden zijn helder uiteengezet in een stageovereenkomst, alsmede een passende vergoeding. Ook voor onze eigen zakelijke belangen passen we de Code Fair Practice toe. We zien er scherp op toe dat uitkoopsommen en partage-afspraken marktconform zijn en voorzien in de mogelijkheid om alle betrokkenen voldoende te kunnen betalen. Als gezelschap spreken we bovendien een eerlijke auteursrechtvergoeding af met partijen die voorstellingen bij ons afnemen.

### *Diversiteit en inclusie*

De Stokerij streeft er bij alle projecten naar om een cultureel en sociaaleconomisch diverse groep mensen aan ons te binden, als publiek en als deelnemer, in de breedste zin van het woord. Mede door de diverse samenstelling (zowel in culturele achtergrond als in sociaaleconomische achtergrond) van De Jonge Stokerij lukt dit ons. In een aantal producties van De Stokerij zijn spelers (zowel professioneel als amateur) te zien met veel verschillende achtergronden. Ook geven we ruimte aan een aantal neurodiverse spelers en/of spelers met een fysieke beperking. Theater aan de Schie/Wennekerpand is goed toegankelijk voor mensen met een fysieke beperking en bij onze locatievoorstellingen letten we goed op dat er een volwaardige plek is waar

publiek met een beperking de voorstelling kan volgen. Tegelijkertijd staan we aan het begin van een gesprek hoe we diversiteit en inclusie nog meer kunnen bevorderen. Is er voldoende ruimte voor verschillende verhalen en stemmen? En hoe geven we deze verhalen en hun vertellers meer ruimte?

## Team

Het kernteam van De Stokerij Schiedam bestaat volledig uit freelancers die elk een opdracht hebben voor hun werkzaamheden in het jaar. In 2023 werkte De Stokerij met:

- Anne Rats, artistiek leider
- Koen Wouterse, artistiek leider
- Avril Hensen, zakelijk leider
- Anouk van Mil, vormgever
- Dieke van der Spek, marketeer
- Twan de Veer, filmograaf/fotograaf
- Bart van Sliedregt, docent

## Vrijwilligers en partners

Verder werkten we in 2023 met:

Mick Paauwe en Kors Pijl (die er voor altijd bij zullen zijn)

Alexa de Waal, Amber Hertog, Andre Metselaar, Anke Vroon, Annemarie van der Wilden, Aniek Verspuij, Antoinette Rijntalder, Arletta de Keizer, Art Stoop, Ashlyn van Dorst, Bart van Sliedregt, Bedri Yukseketepe, Bente Windhorst, Bianca Croitor, Blue de Regt, Catalina van Spijk, Charlotte Flynn, Chavella Windhorst, Chloë Langerak, Clara Nienhuis, Claudia de Jong, Dana van Cappellen, Deborah Dekker, Dory Bekkers, Ed Gloudi, Eline Broekhuisen, Elise Koster, Elise van der Hiel, Elise van Vessem, Ellen Kleijn, Ellen Vos, Emily Jonkers, Emma Menkhorst, Etienne Lankester, Faith Harte, Felix Wilbrenninck, Giulia Boverhoff, Helmi Weststrate, Humeyra Kivrak, Ine Elderkamp, Ise Montens, Jay Streunding, Jesse Wilbrenninck, Jet Rats, Joyce Hidskes, Kathelijne van der Veer, Lianne de Haan, Liesl van 't Zelfde, Lola Fase, Luna van Roosmalen, Mandy Koppenhagen, Marianne Weij, Marlon Schellevis, Mart Elderkamp, Marta Pacheco, Mats Kool, Maud Neuschwanger, Max de Bloois, May de Jong, Milla Dijkmans, Mirjam van Rijn, Nelle de Veer, Nicole Putman, Noëlla van Wijk, Noortje Overgoor, Noud Roos, Paula van 't Hoen, Peter Mertens, Peter van der Veer, Peter van Velzen, Pien de Haan, Richard Bas, Rita van Eijk, Rob Roos, Rodney Breen, Romi Fase, Ronald Kievit, Samantha Ghaffari, Sander Aarts, Sascha Overgoor, Seda van der Spek, Senne Breen-Prins, Simon Smulders, Stan Vos, Steven Koerts, Suzette Ronteltap, Thijs den Hengst, Tijn Wuister, Tygo Schotte, Yağmur Çoban, Yara Hallenga, Yolanda Vos, Zara Heinze

De Stokerij bedankt voor 2023 in het bijzonder: Gemeente Schiedam, Theater aan de Schie, De Groot Fonds, Vaillantfonds, Stichting Bevordering van Volkskracht, Cultuurfonds Zuid-Holland, LIRA Fonds en het Elise Mathilde Fonds.